

PREZYDENT MIASTA OŚWIĘCIM
32-600 Oświęcim, ul. Zaborska 2
tel. 33 842 91 00, fax 33 842 91 99

OR-o.0003.82.2020.IV

Oświęcim, 20 listopada 2020 r.

**Pan
Waldemar Łoziński
Radny Rady Miasta Oświęcim**

Rekompensata za koszty odzyskiwania należności, przewidziana w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (j.t. Dz.U. z 2020 r., poz. 935 z późn. zm.), przysługuje wierzycielowi od dłużnika bez wezwania i konieczności wykazania, że koszty te zostały poniesione. Roszczenie o rekompensatę powstaje po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie lub ustalonych zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 8 ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z art. 10 ust. 2 w.w. ustawy oprócz kwoty rekompensaty, o której mowa powyżej wierzycielowi przysługuje również, zwrot w uzasadnionej wysokości, poniesionych kosztów odzyskiwania należności przewyższających tę kwotę.

Powołane przepisy przewidują, że wierzyciel nabywa prawo do odsetek, bez wzywania dłużnika do zapłaty, gdy spełnione zostały dwa warunki; po pierwsze, wierzyciel spełnił swoje świadczenie, oraz po drugie, wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie.

Jest to uprawnienie, które nie zależy od tego, czy wierzyciel poniósł w konkretnej sytuacji jakikolwiek uszczerbek związany ze spełnieniem przez dłużnika jego świadczenia z opóźnieniem. O tym świadczą przynajmniej dwie okoliczności; ustawodawca wyraźnie stwierdza, że chodzi o rekompensatę rozumianą nie jako wyrównanie konkretnego uszczerbku, który wierzyciel musi wykazać, ale jako zryczałtowaną rekompensatę za koszty, które musi on ponieść w związku

z odzyskiwaniem należności. Ponadto przewiduje się, że jeżeli wierzyciel poniesie wyższe koszty odzyskiwania należności, przysługuje mu w uzasadnionej wysokości zwrot tej nadwyżki. Niniejsze stanowisko zostało potwierdzone m. in. w Uchwale z dnia 11 grudnia 2015 r. Sygn. akt III CZP 94/15 Sądu Najwyższego.

Możliwości wyłączenia lub ograniczenia uprawnienia wierzyciela do uzyskania kwoty rekompensaty przewidzianego w art. 10 ust. 1 ustawy nie można doszukiwać się także w celu, dla którego zostało ono ustanowione. Celem tym nie jest rekompensata wierzycielowi kosztów, jakie poniósł w związku z dochodzeniem należności odnoszących się do konkretnej transakcji, lecz skłonienie dłużnika do zapłaty w terminach określonych w ustawie. Skoro zaś celem tej ustawy jest zwalczanie opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych, to uprawnienie do żądania od dłużnika zryczałtowanego zwrotu kosztów odzyskiwania należności należy postrzegać jako jeden ze środków służących realizacji tego celu. Podobnie jak obowiązek zapłaty odsetek nie jest związany z koniecznością wykazywania, że wierzyciel poniósł szkodę i że niewykonanie świadczenia w terminie było spowodowane okolicznościami, za które dłużnik ponosił odpowiedzialność, także obowiązek zapłaty kwoty rekompensaty nie jest zależny od tych okoliczności. Jest to dodatkowy środek zapobiegający negatywnemu wpływowi opóźnień w płatnościach na płynność finansową wierzyciela. Wierzyciela nie obciąża natomiast obowiązek wykazania poniesienia konkretnych kosztów odzyskiwania należności ani nawet podjęcia zmierzających w tym kierunku działań. Przepis art 10 ust. 1 ustawy reguluje szczególny rodzaj zryczałtowanego odszkodowania, którego celem jest zwiększenie dolegliwości wobec dłużnika, który nie spełnia świadczenia w terminie. Uznanie, że w procesie o zapłatę rekompensaty wymagany jest jedynie dowód popadnięcia dłużnika w opóźnienie, jest równoznaczne z odrzuceniem tezy o konieczności podejmowania przez wierzyciela jakichkolwiek działań zmierzających do odzyskania należności. Dłużnik popadając w opóźnienie w uregulowaniu należności pieniężnej, zawsze odnosi z tego tytułu korzyść, ma bowiem do dyspozycji pieniądze, który nie powinien już znajdować się w jego majątku, lecz w majątku wierzyciela. Gdyby ustawodawca nie nałożył na dłużnika obowiązku płacenia odsetek za opóźnienie, to nie tylko pokrzywdziłby wierzyciela, ale popadłby w kolizję z zasadą słuszności, gdyż dłużnik używałby cudzego kapitału za darmo. Odsetki za opóźnienie stanowią więc formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału za czas po upływie terminu płatności. Wprawdzie przypisywanie odsetkom za opóźnienie funkcji odszkodowawczej jest trafne i powszechne, ale szkoda nie jest przesłanką obowiązku ich zapłaty. Skutkiem popadnięcia przez dłużnika w opóźnienie w spełnieniu świadczenia z transakcji handlowej są odsetki ustawowe z tego tytułu, co przecież nie wyklucza obciążenia dłużnika dodatkowym świadczeniem wyrażonym w art. 10 ust. 1 powołanej ustawy,

bez nakładania na wierzyciela obowiązku podejmowania czynności w celu odzyskania należności. Chybiony jest też argument, że w ramach jednego aktu sankcjonuje się dwa odrębne rozwiązania za to samo zaniechanie dłużnika. Odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych są wynagrodzeniem za korzystanie z cudzego kapitału za czas od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego, natomiast w art. 10 ust. 1 ustawy chodzi o zryczałtowane odszkodowanie za naruszenie obowiązku zapłaty należności w terminie, co powoduje perturbacje po stronie wierzyciela i związane z tym koszty administracyjne i wewnętrzne.

Wyczerpując odpowiedź dotyczącą argumentu podstawy prawnej stosowania przytoczonych powyżej przepisów prawa informuję, że zgodnie z art. 5. ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. O odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1440 z późn. zm.) naruszeniem *dyscypliny finansów publicznych* jest:

- 1) nieustalenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora *finansów publicznych* albo ustalenie takiej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 2) niepobranie lub niedochodzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora *finansów publicznych* albo pobranie lub dochodzenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;
- 3) niezgodne z przepisami umorzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora *finansów publicznych*, odroczenie jej spłaty lub rozłożenie spłaty na raty albo dopuszczenie do przedawnienia tej należności.

W odniesieniu do zadanych przez Pana pytań, wyjaśniam:

1. "1, od kiedy Urząd Miasta, Jednostki miejskie, oraz spółki podległe Miastu wysyłają noty księgowe, domagając się rekompensaty?"

"4, ile takich not zostało wystawionych w poszczególnych latach?"

Odpowiedź: przedstawiono w poniższej Tabeli.

Nazwa Jednostki, Spółki Miasta Oświęcim		Liczba wystawionych not w sztukach dotyczących kosztów rekompensaty odzyskiwania należności z podziałem na poszczególne lata			
		2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok do dnia 19 listopada
1	Urząd Miasta	-	117	97	57
2	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	-	-	-	24
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	-	-	-	-
4	Środowiskowy Dom Samopomocy	-	-	-	-
5	Zarząd Budynków Mieszkalnych	-	-	60	51
6	Dzienny Dom Pomocy	-	-	-	-
7	Miejskie Przedszkole nr 7	-	-	-	-
8	Miejskie Przedszkole nr 14	-	-	-	-
9	Miejskie Przedszkole nr 15	-	-	-	-
10	Miejskie Przedszkole nr 16	-	-	-	-
11	Miejskie Przedszkole nr 17	-	-	-	-
12	Miejskie Przedszkole nr 18	-	-	-	-
13	Miejski Żłobek nr 1	-	-	-	-
14	Szkoła Podstawowa nr 1	-	-	1	-
15	Szkoła Podstawowa nr 2	-	-	-	-
16	Szkoła Podstawowa nr 3	-	-	1	-
17	Szkoła Podstawowa nr 4	-	-	9	5
18	Szkoła Podstawowa nr 5	-	-	-	-
19	Szkoła Podstawowa nr 7	-	-	1	-
20	Szkoła Podstawowa Sportowa nr 8	-	-	4	1
21	Szkoła Podstawowa nr 9	-	-	2	-
22	Szkoła Podstawowa nr 11	-	-	-	-
23	Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o.	-	-	-	-
24	Składowisko Odpadów Komunalnych Spółka z o.o.	16	39	-	-
25	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.	-	-	-	-
26	Oświęcimskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.	-	-	-	-
27	Miejski Zakład Komunikacji Spółka z o.o.	-	-	-	-
28	Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Spółka z o.o.	-	-	-	-
29	Oświęcimski Sport Spółka Akcyjna	-	-	-	-
30	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	-	-	-	-

2. "czy dotyczy to wszystkich umów cywilno-prawnych?"

Odpowiedź: zgodnie z art. 2 przedmiotowej ustawy, przepisy ustawy stosuje się do transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są:

- 1) przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 424);
- 2) podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców;
- 3) podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843);
- 4) osoby wykonujące wolny zawód;
- 5) oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych;
- 6) (uchylony);
- 7) przedsiębiorcy z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej.

3. "3, czy rekompensata dotyczy każdej kwoty zadłużenia?"

Odpowiedź: zgodnie z art. 3 cytowanej ustawy, przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) długów objętych postępowaniami prowadzonymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 498, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2020 r. poz. 814);
- 2) umów, na podstawie których są wykonywane czynności bankowe w rozumieniu przepisów art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357 oraz z 2020 r. poz. 284, 288 i 321);
- 3) umów, których stronami są wyłącznie podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

4. "5, jakie koszty poniosło Miasto, Jednostki i Spółki podległe Miastu za jednodniowe opóźnienie w zapłacie faktury?"

Odpowiedź: powstanie roszczenia o stałą kwotę rekompensaty kosztów odzyskania należności w żaden sposób nie jest uwarunkowane powstaniem jakiegokolwiek uszczerbku po stronie wierzyciela. Wynika to z założenia, że art. 10 ust. 1 ustawy j. w. kreuje ryczałtową postać rekompensaty kosztów odzyskania należności.

PREZYDENT MIASTA

Jaruz Chwierut

Otrzymują:

1. Adresat
2. OR-o
3. FN a/a

B. Chacłuta